

Kinek a demokráciája? Az EU-grúz csörte következményei

Kránitz Péter Pál

Készítette: Kránitz Péter Pál, vezető kutató, MKI

2024. december 5.

Kinek a demokráciája? Az EU-grúz csörte következményei

Súlyos beavatkozás a grúziai belpolitikába az Európai Parlament ötpárti határozata, amely elvitatja az október 26-i grúziai választások és az új kormány legitimitációját, előrehozott, nemzetközi felügyelet alatt tartandó választásokat sürget és újabb szankciókat helyez kilátásba a dél-kaukázusi országgal szemben. Grúzia megbízható partnere az Európai Uniónak, a kétoldalú kapcsolatok drámai eróziója beláthatatlan következményekkel járhat a geostratégiai kulcsfontosságú régióban. Az új Európai Bizottság felelőssége, hogy a kapcsolatokat visszaterelje a partnerség korábban már elmélyült medrébe.

Különösen súlyos és ellenséges, szövetségesek között a nemzetközi kapcsolatokban többnyire ismeretlen lépést tett az Európai Parlament (EP), amikor [határozatban](#) utasította vissza az októberi grúziai parlamenti választások eredményét, delegitimálva az országot tizenkét éve kormányzó Grúz Álom párt újraválasztott kormányát és előrehozott, nemzetközi felügyelet alatt tartandó választást sürgetve. Mindez különösen nehezen értelmezhető annak fényében, hogy az EP, az EBESZ, az Európa Parlament és a NATO Parlamenti Közgyűlése által Grúziába menesztett választási felügyelő misszió előzetes [értékelőjében](#) jólszervezettnek és rendezettnek nevezte a választást, kiemelve demokratikus jogi kereteit, aláhúзва, hogy a pártok szabadon kampányolhattak, míg a választók széleskörű választási lehetőségekkel rendelkeztek hála a tizennyolc jelöltlistának. A határozatot öt európai pártcsalád, az Európai Néppárt, a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége, az Európai Konzervatívok és Reformisták, az Újítsuk meg Európát és a Zöldek/Szabad Európa Szövetség képviselői írták alá, a határozatot övező vitában a magyar kormánypártok EP-képviselője ellenezte a javaslatot.

Az Európai Unió hibát követ el, amikor szándékosan visszaépíti partneri kapcsolatait Grúziával, s csak azt éri el, hogy a dél-kaukázusi ország más partnereivel, Törökországgal, Kínával vagy a Független Államok Közössége tagállamaival mélyíti el együttműködését. Grúzia hosszú évek óta az EU megbízható partnere, élen jár az európai integrációban, úgy gazdasági, mint jogi és demokratikus értelemben. A Transparency International [értékelése](#) szerint Grúzia a régióban messze kimagaslik a

korruptióellenes közdelemben, mialatt a grúz állami költségvetés évek óta globálisan a [legátláthatóbb](#). A Grúz Álom kormányok által az emberi jogok, a véleménynyilvánítás szabadsága, a nemek közötti egyenlőség terén elért eredményeket az EU-Grúzia Társulási Tanács is [üdvözölte](#). A Grúz Álom vezette kormányzat még a rendkívüli elnöki túlhatalmat jelentő szuperprezidenciális rendszert is parlamenti demokráciára cserélte, és a Velencei Bizottság ajánlásainak megfelelően az országos listák arányos választási rendszerét vezette be.

Az Európai Unió sokat kockáztat azzal, hogy elmérgesíti kapcsolatát Grúziával. A kettős mérce, amelyet az EU a tagjelölt országokkal szemben tanúsít lerombolja a grúz társadalom maradék bizalmát is az európai közösséggel szemben, különösen, amikor azt tapasztalják, hogy más tagjelölt országban következmények nélkül tiltanak be ellenzéki pártokat, a kormánnyal szemben kritikus televíziócsatornákat, egyházakat, könyveket és a választásokat határozatlan időre elhalasztják. Ennél súlyosabb következménye lehet az EU-grúz csörtének a geopolitika égiszén. Amennyiben Grúzia EU-integrációja vakvágányra fut, a nyugati együttműködésre épített grúz külpolitikai és külgazdasági stratégiája módosulhat, és Grúzia közelebb kerülhet az egykori Selyemút mentén megvalósuló, a történelmi-földrajzi törvényszerűségek közt is értelmezhető együttműködési rendszerekhez, a türk államokkal való partneri együttműködéshez, a kínai Övezet és Út Kezdeményezés mind teljesebb integrációjához és az orosz gazdasággal való további normalizációhoz. Az európai tőkeberuházások hiánya és a EU-grúz kereskedelmi mutatók lassú fejlődése az érdekközösség kölcsönös gazdasági alapjaitól fosztják meg a grúz-EU partnerséget, amely űrt a liberális piacgazdasági törvényszerűségek mentén más világgazdasági szereplők fognak betölteni.

Az Európai Parlament határozatára válaszul Irakli Kobahidze grúz miniszterelnök [kijelentette](#), amíg politikai zsarolásra használja fel az EU a csatlakozási folyamatot, addig kormánya nem fogja napirendre venni a csatlakozási tárgyalások megkezdését és nem fogad el pénzügyi támogatást sem az EU-tól. Hozzátette, mindazonáltal, kormánya továbbra sem tágit korábban kitűzött céljától, hogy 2030-ra megvalósuljon az ország európai uniós tagsága, s akár már másnap hajlandó lenni aláírni a Társulási Megállapodást, amennyiben az EU felhagy a grúz belügyeket sértő nyomásgyakorlással. Kijelentéseit a fősodratú nyugati média, mindazonáltal, [kiforgatta](#) és [úgy tálalta](#), mintha a grúz kormány befagyasztotta volna az EU-csatlakozási folyamatot. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a csatlakozási folyamatot a német kormány [fagyasztotta](#) be, még mielőtt a tárgyalások megkezdődhetek volna.

Az ezt követően Grúziában eluralkodó utcai erőszak, a választási eredmények és a kormány legitimitációjának visszautasítása a grúziai ellenzéki pártok és az államfő részéről rendkívül kockázatos belpolitikai helyzetet teremthet. Amennyiben a grúz kormány destabilizálódik, megsokszorozódik a veszélye a Grúzia területi integritását sértő szakadár területekről jelentkező katonai provokáció és az orosz-grúz konfliktus eszkalációjának veszélye.

Az új Európai Bizottság felelőssége, hogy felhagyjon a Grúzia szuverenitását sértő politikai nyomásgyakorlással és visszatérjen a korábban jól működő kétoldalú együttműködéshez. Amennyiben Grúzia európai uniós integrációja hosszútávon vakvágányra fut, Európa lemondhat további geopolitikai törekvéseiről a Dél-Kaukázusban és kockára teszi az európai energiabiztonság szempontjából is kulcsfontosságú régióban nehezen kiharcolt gazdasági pozícióit.